

MEMO

Onderwerp:	Vervolg voorstel arbeidsmarkt
Opsteller:	N. Baars
Datum:	19 september 2022

Beslispunten

1. Kennis te nemen van de maatregelen op hoofdlijnen, die dienen om zoveel mogelijk bij te dragen aan de leefomgeving en de werkdruk te verlagen;
2. In te stemmen met de brief waarmee de opdrachtgevers worden geïnformeerd over de achterblijvende realisatie van de productieafspraken;
3. Te bevestigen dat het U&H-beleid leidend blijft;
4. Het principebesluit te nemen om de collectieve taken te verhogen ten laste van de deelnemersbijdrage;
5. In te stemmen met de werkwijze kengetallen.

Inleiding

In de vergadering van het AB op 1 juli jl. is gesproken over de gevolgen van de huidige krapte op de arbeidsmarkt voor de ODG.

Kort samengevat zien we deze gevolgen:

- een teruglopend aantal productieve uren, langere doorlooptijden van procedures en een oplopende werkvoorraad
- hoge werkdruk bij de dienst
- een achterblijvende realisatie van de jaaropdrachten
- een stijging van de collectieve lasten door opleiden en inwerken
- een relatief hoog ziekteverzuimpercentage (6%)

Om de krapte op de arbeidsmarkt het hoofd te bieden zetten wij in op efficiënter en meer risicogericht werken. Wij hebben onze voorstellen hiervoor besproken met de ambtelijke opdrachtgevers in het VTH-platform.

Andere maatregelen om de krapte op de arbeidsmarkt het hoofd te bieden is dat wij samenwerken met de Noordelijke omgevingsdiensten (FUMO en RUD Drenthe) in een gezamenlijke arbeidsmarktcampagne, die wij half september lanceren. Daarnaast werken wij samen in het opleiden van minder ervaren mensen (zij-instromers en young professionals).

Verder volgen wij de ontwikkelingen met betrekking tot de reiskostenvergoedingen in onze regio, zodat wij qua secundaire arbeidsvoorwaarden niet achterblijven ten opzichte van vergelijkbare werkgevers in de regio.

In dit memo gaan wij specifiek in op de maatregelen om efficiënter en meer risicogericht werken, en de daarmee samenhangende voorstellen ten aanzien van collectieve taken en kengetallen.

Ad1. Maatregelen

We moeten ons werk anders inrichten, om zoveel mogelijk betekenis te kunnen blijven geven aan de veilige en gezonde leefomgeving. Afgelopen maanden hebben we met de medewerkers de aanpak opgesteld en deze afgestemd met onze opdrachtgevers.

We hebben maatregelen getroffen die deels betrekking hebben op onze interne werkwijze/efficiënt werken. Deze maatregelen hebben gevolgen voor alle medewerkers van de dienst, vragen van hen hun werkwijze aan te passen. Een voorbeeld hiervan is meer taken uit te laten voeren door administratief ondersteuners, zodat de werkdruk voor vergunningverleners en toezichthouders wordt verlicht.

De maatregelen bestaan voor een ander deel uit meer risicogestuurd gaan werken. Het VTH-platform heeft op 30 augustus ingestemd met deze maatregelen, en verzoekt het AB de opdrachtgevende colleges te informeren. Deze maatregelen gaan deels over het werk anders organiseren (bijvoorbeeld zakelijker omgaan met inzet op vooroverleg), maar ook deels werkzaamheden niet meer doen (bijvoorbeeld minder inzet specialistisch advies op bepaalde vergunningen). Het streven is om zoveel mogelijk toegevoegde waarde voor de leefomgeving te realiseren met de beschikbare mensen en middelen.

Een derde deel van de maatregelen is voor de (middel)lange termijn, om het werk structureel risicogestuurd in te richten zodat we (opnieuw) aan het beleid kunnen voldoen. Het gaat dan bijvoorbeeld om aspectcontroles: inspecties waarbij wij niet alle aspecten van de vergunning controleren maar specifieke aspecten die een hoger risico kennen of waar we in de branche minder goed naleefgedrag zien. Het effect is dat er per controle minder tijd nodig is en dus met dezelfde capaciteit meer controles uitgevoerd kunnen worden, en we daarmee aan het beleid voldoen. We kunnen voor deze werkwijze kiezen dankzij onze data, onder andere over naleefgedrag. We starten binnenkort met de uitwerking van de maatregelen voor de (middel)lange termijn.

Afhankelijk van de aard en de complexiteit kunnen maatregelen per direct worden ingevoerd of vraagt de invoering nog wat meer tijd, bijvoorbeeld vanwege nadere afstemming met de opdrachtgevers. Het merendeel van de maatregelen die betrekking hebben op onze interne werkwijze is al ingevoerd. De maatregelen in het kader van het meer risicogestuurd werken kunnen voor het grootste deel per half oktober worden ingevoerd. En met de maatregelen voor de (middel)lange termijn die nog om nadere uitwerking vragen, in samenwerking met onze opdrachtgevers, kunnen we naar verwachting per 1 januari 2023 van start.

Afhankelijk van deze startdata kunnen we dus op relatief korte termijn al effecten gaan verwachten van onze nieuwe werkwijze. Op korte termijn zullen onze ambtelijk opdrachtgevers merken dat werkvoorraden worden opgeschoond. Op iets langere termijn zullen de effecten op de doorlooptijden merkbaar worden. We bespreken de voortgang elke zes weken met onze ambtelijk opdrachtgevers in het VTH-platform.

Ad 2. Meenemen van opdrachtgevers

In de vergadering van het AB op 1 juli jl. is besproken dat het van belang is om de opdrachtgevers mee te nemen in de consequenties van de krapte op de arbeidsmarkt. Voor alle opdrachtgevers geldt dat de jaaropdracht dit jaar, en mogelijk ook volgend jaar, niet

volledig zal worden gerealiseerd. Een conceptbrief waarmee de opdrachtgevers worden meegenomen in de consequenties van de huidige situatie is als bijlage bijgevoegd.

Ad 3. U&H-beleid

Met de opdrachtgevers hebben wij besproken dat met de maatregelen die we moeten nemen het voldoen aan het Uitvoerings- en Handhavingsbeleid (U&H-beleid) onder druk komt te staan. Het beleid schrijft bijvoorbeeld voor dat een bedrijf in een bepaalde branche eens in de vijf jaar wordt geïnspecteerd, maar onder de huidige omstandigheden lukt het niet om al deze inspecties ingepland te krijgen.

In de gesprekken die we tot nu toe met onze opdrachtgevers hebben gevoerd hebben zij aangegeven dat zij begrip hebben voor de situatie dat de Omgevingsdienst in de uitvoering tijdelijk onder het minimumniveau zakt dat met de opdrachtgevers is afgesproken in het kader van het U&H-beleid, maar dat zij wensen vast te houden aan het vastgestelde beleid. Dit is ook ons advies. Gezamenlijk beschouwen de ODG en de opdrachtgevers dit als een tijdelijke situatie en de opdrachtgevers geven de ODG de opdracht om weer terug op niveau te komen.

Ad 4. Collectieve taken

We zien dat er sprake is van een forse overschrijding van ons budget voor collectieve taken. In 2021 bedroeg de overschrijding ruim € 7,5 ton, voor dit jaar verwachten we een overschrijding tussen de €5 en 6 ton. In 2023 verwachten we dat het geraamde budget opnieuw onvoldoende zal zijn.

De overschrijding van de collectieve taken wordt veroorzaakt door:

1. Omgevingswet, de uren die we besteden om ons voor te bereiden op de nieuwe wet,
2. Opleiden en coachen van nieuwe medewerkers: als gevolg van de krapte op de arbeidsmarkt, omdat we onervaren collega's moeten opleiden en inwerken,
3. Zaaksysteem: volgend jaar krijgen we te maken met de implementatie van het nieuwe zaaksysteem, alleen de feitelijke implementatie en gebruikskosten zijn gefinancierd. Interne voorbereidingsuren gaan – conform afspraak met het bestuur – ten koste van de productiviteit.

De uren die we moeten investeren vanwege de Omgevingswet en het nieuwe zaaksysteem hebben een incidenteel karakter. We verwachten echter dat de uren die we extra moeten besteden aan opleiding en ontwikkeling vanwege de krapte op de arbeidsmarkt van structurele aard zijn.

De overschrijding van de collectieve taken gaat ten koste van onze werkzaamheden in het primair proces. Daarom willen wij voorstellen om met ingang van 2024 het budget voor collectieve taken (structureel) met ongeveer €4 ton¹ op te hogen. Wij willen daarvoor bij de Kadernota 2024 een voorstel inbrengen.

Het bedrag van €4 ton komt overeen met de uren die wij extra investeren in opleiding en begeleiding als gevolg van de noodzaak om de krapte op de arbeidsmarkt het hoofd te bieden. Met deze inzet kunnen we blijven investeren in de vakmensen van de toekomst binnen

¹ In de uiteindelijke berekening willen we rekening houden met de uitkomsten van de business case Omgevingswet en een besluit over de bouwtaken.

de dienst, zonder dat de enerzijds de productie er onder blijft lijden en anderzijds de werkdruk te hoog blijft.

Alternatieven voor dit voorstel zijn:

1. De collectieve taken al in 2023 op te hogen. Er zijn twee argumenten om hier niet voor te kiezen: a) het belang van een ordentelijke P&C-cyclus, de begroting 2023 is net vastgesteld; b) hiermee zou extra vacatureruimte ontstaan, bovenop de reeds geraamde vacatureruimte voor 2023. Er ligt reeds een grote opgave voor 2023 om nieuw personeel te werven en daarom heeft het onze voorkeur om dit budget van €4 ton in 2024 toe te voegen en niet in 2023.
2. Het ophogen van de collectieve taken met ca €5,5 ton, zodat de overschrijding volledig wordt opgelost. Ons advies is om hier niet voor te kiezen omdat de overschrijding als gevolg van de Omgevingswet en het nieuwe zaakstelsel een incidenteel karakter heeft. Daarnaast heeft het AB eerder besloten het productieverlies als gevolg van de invoering van de Omgevingswet en het zaakstelsel te accepteren.
3. De collectieve taken niet op te hogen. Ons advies is om hier niet voor te kiezen omdat de huidige overschrijding van de collectieve taken ten koste gaat van onze werkzaamheden in het primaire proces. Als we geen maatregelen nemen is het niet realistisch dat we het beleid waarmee we de kwaliteit van de leefomgeving beschermen kunnen blijven uitvoeren of daar weer naar toe kunnen groeien.

Ad 5. Kengetallen

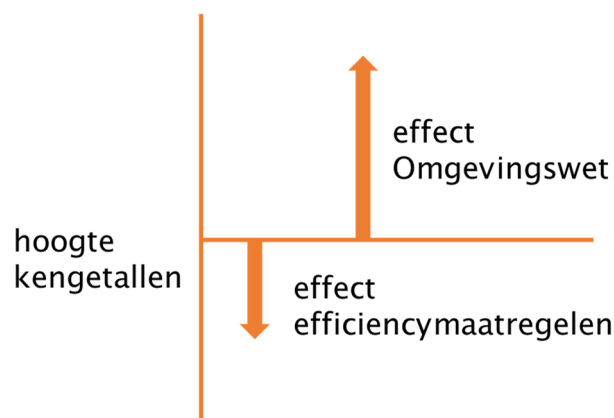
Onze maatregelen om efficiënter en meer risicogericht te werken zullen een effect hebben op onze kengetallen. Dit kan vervolgens weer gevolgen hebben voor onze financiering. Immers, de deelnemersbijdrage is gebaseerd op P (kengetal en uurtarief) maal Q (aantal producten en diensten).

Hierbij zijn de volgende aandachtspunten van belang. Ten eerste is het van belang om een onderscheid te maken tussen de tijdsbesparing als gevolg van efficiënter werken en de tijdsbesparing als gevolg van meer risicogericht werken. Efficiënter werken levert een tijdsbesparing op die geen effecten heeft op de kwaliteit van onze dienstverlening. Meer risicogericht werken betekent het schrappen van taken die we onder normale omstandigheden wel zouden willen uitvoeren en heeft daarmee effect op de kwaliteit van onze dienstverlening. Zo komt het voldoen aan het U&H-beleid onder druk te staan. Dat betekent dat het niet gewenst is om de tijdsbesparing als gevolg van meer risicogericht werken "in te boeken" door de kengetallen te verlagen.

Het tweede aandachtspunt is dat we een verhoging van de tijdsbesteding per product verwachten op het moment dat de Omgevingswet in werking treedt. Zeker in de beginfase zal het, ondanks de investering die we in opleiding en training hebben gedaan, voor veel medewerkers nog wennen zijn om met de nieuwe wet te werken. Met onze impactanalyse is een berekening gemaakt van de tijdsbesteding per product onder de Omgevingswet, en deze inzichten zijn verwerkt in de kengetallen. Dit is een zakelijke analyse geweest waarin dit "weneffect" niet is meegenomen. Zodra medewerkers wat meer ervaring hebben opgedaan met de nieuwe wet zal de tijdsbesteding per product naar het nieuwe niveau bewegen.

Gelet op het tweede aandachtspunt kunnen we zeggen dat we door efficiënter te werken het effect van de invoering van de Omgevingswet op de kengetallen, zeker de eerste tijd, enigszins kunnen dempen.

Omdat de kengetallen de komende periode, vooral door de invoering van de Omgevingswet, zeer in beweging zullen zijn is ons advies om de kengetallen in 2023 wel te monitoren maar niet te wijzigen. De kengetallen die we hanteren voor de begroting 2024 zullen dan gebaseerd worden op de bestaande kengetallen.

In 2024 kunnen dan, ten behoeve van de begroting 2025, waar nodig de kengetallen weer volgens de bestaande systematiek worden gewijzigd. Zoals hierboven aangegeven is het voorstel om bij die periodieke wijziging alleen de tijdsbesparing als gevolg van de efficiencymaatregelen in te boeken en niet de tijdsbesparing als gevolg van het meer risicogericht werken – behalve waar dat structureel ingericht wordt.

